

MAGYAR MERKUR

I 789-dik éftendőben.

A' Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmevel

Szeredán Kis-Afzszony-havának 12-dik Napján.

Hazabéli tudósítások.

E E' most folyó hónapnak 2dik napján Orsovárúl 6000 Törökök Mihálydinak mentek, kik-is az oda való ágyúzo sántzra (*redoute*) ü töttek; de olly hathatófsan fogadák őket a' zápor első módjára hullott kartátsok, hogy szaporán az erdőfelé sietének. Itten pedig váratlan vendégekre akadának, a' kikhez nagy tisztelettel viseltetnek; mert 2 Divizio Erdődy Húszárok és 2 Batalljon Gyalogság ugy el-állották az útat az erdőben, hogy a' Törökökbül felettébb sokan hullván, az életben maradtak fietséggel visszsa-tértek Orsovára.

Tót ország. A közelebb múlt hónapnak 28-dikán egy Gréfen Regimentjebéli Hadnagy 50 Húszárokkal ki-küldetteté, hogy az ellenségnek szélső őrizetét, melly egy tsárdákban 3 órányira Berbirhez áll vala,

el-fogja; védelmezésül 2 tüzeg a Gradiskai Regementből vadászokkal együtt adatott melléje. A Húzfárok sűrű erdőn vevék útjokat, a Gyalogság pedig felvaló rövidebb úton menének. Egynehányan a vadászok között egyszerre egy ellenséges tsoporára akadnak, melly 500nak lenni tartatik. A vadászok tűzadának és a Gyalogság egyszerre azt vészi észre, hogy el-vagyon a Húzfároktul válna. Az ellenség nagy lármával a Gyalogságra üt, melly a sűrű erdőbe vont meg magát. Az ellenség tartván tőle, ne hogy valomiként hátulról keríttesse-meg, arra az útra ment, mellyen a Húzfárok jöttek vala. Itten a Húzfárok hátul járóikra akadtak, kik is a Törökökre lövéskommando utánn fiétének. A Húzfárok Hadnagy hallván a lövést meg-állá, és a többi Húzfárokat várá, kik azt hozák neki hírvül, hogy mind a Gyalogságtul, mind a vizfsza-meneteltul el-vagyon rekelve. Ebben a veszedelmes állapotban egy kesken út próbálá az erdőn való által-menetelt, melly is ötszerentséfen sült-el, hogy a Berbiri ágyúk alá vesse magát a nélkül hogy az ellenség észre vette volna. A gyalogság hasonló módon hátrált, és az ellenség egész a Berbiri térségig követte őket; a hol a Fő Vezér Ur kommandót küldött-ki ellenek, de az ellenség el-nem várta őket, hanem fietséggel a Bányalukán úton vizfsza-tért. Ezen alkalmatofságnál 4 embernek kaptak sebet a Gradiskai Regementből. Az ellenségből 1000 estenek légyen-el. Alig ha a mi szándékunk el-nem árultatott; mert az ellenség szokatlan úton jöve. — *Berbirben* vagy is inkább, a mint valójában magok a Törökök nevezik azt, *Ber a Berben* (melly annyit téfzen, mint *által-ellenben*, mivel Török Gradiska a Császári Gradiskának által-ellenébe vagyon) naponként 1500 emberek dolgoznak. A Bányalukán

kapu fallal rakattatik-ki, és csak kis ajtót hagynak a ki-rohanásra. E mellett a kapu mellett 3 kázárnak épittetnek. A fő strázsa a Predori Kapunál fog lenni. A kereskedők számosan jönnek instántziával a Fő Vezérhez, hogy engedje-meg nékiek Berbirben le-telepedni. Ezen hely már annyira meg-változott, hogy magok a Törökök sem esmérnék-meg. A Berbirhez tartozandó környékben már 50 ezer mázsa szénát gyűjtöttek a mi embereink; a Lieftzi mezőkön is jó formán takarítják a szénát. — 24-dikén a mi Húszárink 7 Bosznyákokat és egy Muzulmánt fogtak-el, a kik a fübe rejtették-el magokat és a mi táborunkat akarták ki-kémlelni. Ugyan az nap 3 szökevények hozattak-vissza, a kik már hajokat el nyírték vólt. Ezen a napon 140 emlékeztető arany és ezüst pénzek érkeztek-el, mellyeket ő Felsége azoknak az Al-tiszteknek és köz-embereknek rendelt, a kik különösen jól viselnék magokat az ellenség előtt. Ezen pénzek a táborban mutogattattak, és ő Felségének akaratja hírré tétetett. — A Berbiri Kapitány az ő tselédjével együtt Gradatsatzra az ő napához ment.

A Likkai vég-vidékről. Juliusnak 17-dikén Tzerp-nél a hármás határ-szélen álló Vukáffovits Fő Hadnagy Urnak szabad seregétől 50 Montenegríták szöktenek-el együtt, úgy hogy csak egyet foghata-el közülök az őket nyomokban követő Kovátsevits Strázsa-mester, a ki a következő napon agyon lövetett. — Jul. 21-dikén 3 ágyú-lövészek hallattak Bihatsnál, melly megint annak a jele lészén, hogy a Törökök öfve-tsoportofodjanak, és már most mind a Vukáffovits szabad serege, mind pedig a vitéz Ottotsániak készülnek a kemény hartra.

Ő Gradiskából iratik, hogy a' Berbirtől meg-főkött vár - őrizet Bányalukára érkezvén minden este-

dezésére bé-nem bortsáttatott. Sok kérésekre ezé
 lelték nékiek a' Bányalukaiak: Semmire valók vagy
 mivel törvényünk ellen el-hagyátok azt az erős hely
 és nem hartzoltatok utólfó tsepp véretekiglen. Mi
 ilyen bátortalan szívűeknek segítsége nélkül is vé
 mezni fogjuk magunkat. Ezen szökevények csoport
 ként járkálnak és rész szerént rablásokat követnek.

Éppen most érkeznek hozzám Zimonyban le
 kedves levelező barátomnak August. 5dikén költ, k
 vetkezendő foglalatu tudósításai. — Tegnap előtt
 ve egy Török sajka a' hadi szigethez *De Lirry* He
 tzegnek szólló izenetekkel, a' mint mondják a' Ga
 tzoknak erősfittetése eránt, mellyet a' Belgrádi Tör
 kök a' fegyver - szünetnek idején tellyefséggel nem
 karják meg-engedni, és ha félbe nem marad a' mu
 ka, minden erővel annak el-rontásán fognak töreke
 ni. Az utánna való napon 13 jelentő-írásokat vált
 tak a' két felekezetek egymás között, mellynek utá
 na a V. Gyúlay Sámuel Batalljona a' Barákokbul va
 deszka-házokbul az ágyúzo sántzba (*redoute*) indit
 tott. A' Bellegesi táborbul is 4 Német Batalljona
 egyik a' városba a' többi három pedig a' Barákok
 szállott; a' táborban lévő többi népek is bé - fog
 jönni. Ide 6, Pántsovára 3 *fregatták*, tengeri könny
 hajók érkeztek-el, mellyek tetézye vagynak golyób
 sokkal. A' Fehjér Templomi táborban álló sereg Pán
 tsován fog meg - szállani. Laudon Bárót mindenn
 várjuk ide 10 Batalljon Gyalogfággal, a' kiket mag
 val fog hozni. — Ezen seregnek első osztályja Au
 gustusnak 10dikén Zimony felé meg - indultnak len
 mondatik.

*Moldvai tudósításnak mássa, mellyet kurir kép
 ben járo Fermáti Ur az Inzenér seregnek Hadnagy
 gya ő Felségéhez hozott vólt.*

Juliusnak 29-dikén az Oroszok közzül 2 Diviziók, tudniillik *Dörfeld* és *Szuvarov* mintegy 7-8000 emberrel *Adjudra*, *Köburg* Hertzeg táborába érkezének meg, a' hol el-végeztetett a' Törököket, a' kik a' 2 Basákkal *Berbier* Basával és *Oman* Basával, *Butná*-nál táborozának és közzel 20-ezer Spáhikból és 16-ezer Jantsárokbul állának, a' kik erős sántsiba vették volt magokat, meg-támadni.

Juliusnak 30-dikán útnak indulának tehát a' seregek és 6 mértföldeket halladának. Dél előtt már 3 mértföldet hagytak volt magok után, mellyre ebédet főzének, annakutánna pedig a' többi 3 mértföldeket menének. Estvére az erdőbe jutának a' seregek, és senkinek sem volt szabad tüzet rakni. 31-dikén folytatott az utazás, előre 1000 Kozákok és Árnótok küldettek, de a' kiket 2000 leg-vitézebb Törökök visszaverének, ezek megint a' segítségre hívtett 1 Div. Barkó Húzároktul *Kinzayer* Báro Úrnak vezérlése alatt visszafordították. A' Török Spáhi újra öszve szedék magokat és elől járó seregünkre, (*avant-garde*) -ra ütöttek; de mivel a' Fő Strázsamester *Kinzayer* B. Úr 100 Húzárokat félre küldött, hogy a' közelgető ellenségnek oldalára üssenek, a' Törökök tehát 150 embereiknek és lovaiknak veszteségével visszafordították. Végtere az Orosz és Köburg Hertzegi öszlopos seregek következének, mindenik négy szeget (*quarré*) formált, és ilyenképpen a' Török táborra menének. A' Törökök dühösen rohananak - ki táborokbul, a' mellett ágyúkkal lövöldözének, azomban a' mi seregeink leg-kifsebb mulatás nélkül elébb indulának; a' Törökök majd közepét majd a' jobb, majd a' bal szárnyát seregünkre támadak - meg; de mindenfelől kiváltképpen az ágyúknak hatóság tüzétől visszafordították, holott az ő ágyúzóknak leg-kif-

kifsebb foganatja sem vala. Végtere az egész Lovasság Kóburg Hertzegnek jobbik szárnyára rohanni; de ez 6 Divizio Lovásokat küldte ki ellenséggel oly parantsolattal, hogy akárhogy menjen a' de az ellenség közzé vágjanak, hátrálni kényszerül és tellyeséggel visszafordul az. Ezen vitéz fereg serényen el-követte a parantsolatot, úgy a Törökök az egész táborni ágyúkkal 's egyedi serekekkel a mieinknek prédául hagyák. A piaton 1600 Törökök találtattak halva, a többi pedig oly sebes futásra adák magokat, hogy még annyira követték őket a mieink, mindazáltal gyebet nem tudhattak-meg rólok, hanem hogy a lábba tartozandók az erősségbe vonták magokat, a fők rész pedig a Dunán által ment. Sok szaladó törökök *Milko* folyó vizében veszték-el, meredek tokról esvén belé, fokban pedig az ottan lévő süllyedtek-el.

Foksánál a túlsó parton még egy Kalugyereki klastroma vagyon erős kő-fallal körül véve, melly 6-700-ig való Törökök nyakafon védelmezték magukat. Eleinten azt hitték a Húszárok, hogy kaphatják ezen klastromot meg-venni, de ez igen kevély dió lévén, hogy sem meg-engedtetnék nékiek, hanem talljonok, Sröder, Kaunitz és Kevenhüllere e három ágyúkkal rendeltettek tehát oda, egy gránát klastromba vetteték, melly a puska-por magazint vettette, a hol a Gyalogság a meg-terhelt szekereket bé-rakott kaput fel-nyitá, és a Húszárokkal egyben bé rohana. Az egész Török őrizetből egy sem marada életben, minden a bayonettel szúrattal és karddal vágatott agyon. Azok között a klastromba rohantak, a V. Barkó Húszár Regimentje *Levatsits*, *Barkó* és *Geringer* Kapitányok voltak a legelsőek.

A' mi részünkről a' Srödertől való *Öberster Auersperg* Gróf és a' Stabbéli Gyalogságnak Fő Strázsamestere *Orelly* mihent a' várhoz érkeztek, előre állottak, a' katonákat bátorították; melly bátorítás közt az első azonnal, az utolsó pedig estvére múlt-ki e' világból. Azon kívül még a' Lövenéri Hadnagy *Orlik* Gróf egy azon Regimentbéli köz-embertül vigyázatlanságbul agyon lövetett. Mindeneftül el-estek a' a' mieink között, 25 emberek és 40 lovak, ugyan annyin kaptak sebet.

Az Orószok megint visszavonták magokat, mivel a' *Mohilo Reboynál* álló Tatar Kánra szándékoznak ütni, és annak utánna *Brailat* meg-venni.

N. Váradról Aug. 3dikán. N. Várad tájján kilentz napja már, hogy minden nap alkalmasint nagy esők vagynak, még pedig gyakran igen nagy jegekkel együtt, a' honnét a' következő helységek, ugyanint *Csatár*, *Diofzeg*, *Jakó Hodos*, *Járosda*, *Koly*, *Kis és Nagy Kágya*, *Sz. Miklós*, *Poklos Telek*, *Székelyhid*, *Vajda*, *Vásárhely*, *Várad* is rész szerént, és *Terje*, egyik kisebb, másik nagyobb mértékben, vagy még labán álló zab-vetéseikben, vagy pedig és leg-is inkább szőlő-hegyeikben, mellyek az idén igen fokot ígértek volt, nagyon meg-károftattak.

Külömb-külömbféle tudósítások.

Török ország. Juniusnak első napján küldött volt a' Török Császár egy Titket az ő test-örzői között a' Nagy Vezérnek táborába *Hattiferiffel* (kéz-írással), mellyben meg-parantsoltatik nékie, hogy le-téven az ő Nagy Vezéri méltóságát, az előbbeni *Vidini* kommandansnak adja a' nagy seregnek vezérségét, a' követtség és annak vége olly titokban tartatott, hogy a' *Kaimakán* és a' többi *Ministerek* csak következő napon estvére tudták meg a' dolgot. Még
fen.

senki sem tudja, mi lézen a' le-téetett Minis-
 utobbi fersa. Az ő successzora felől mondják,
 bátor szívű férjfiu, serényen fog valamihez, és
 okos és próbált vitéz, hogy tellyességgel reá
 bizni a' seregnek vezérlését. Ő nékie tulajdon
 a' tavali bé-ütést a' Bánátba, ő találta fel és
 vitte azt véghez, és ha a' Nagy Vezér az ő tan-
 követte volna, az Ottomani fegyverek az egész ta-
 mánybul ki-üttek volna a' R. Császári hadat; de
 Nagy Vezér a' Császári hadnak hátrálását hadi for-
 nak tartotta lenni, melly által bellyebb tsalattat
 és ütközetre kényszerítették, hírtelen el hagyá
 győzedelmének útját és el-vezte mindentartományt,
 lyet el-foglalt vala. Egyébaránt is minden szerentes
 történetek, mellyek az Ozmánni seregeken meg-
 nékie tulajdonittatnak. Örömmel halja a hadat sz-
 juzó nép ennek le-téetét, és nagy győzödelmet
 ményl az új Nagy Vezériül; a békefséget kiv-
 pedig azzal biztatják magokat, hogy ezen változ-
 hatalmaságoknak egymással való meg-békéltetését
 ja magával hozni. — A kedvetlen hirek, melly
 fekete tengerről jöttek, a hajos sereg utolsó
 táljának meg-indulását nagyon siettették; de
 az azon vitézkedő nép nem vólt tökéletes számmal
 Ásiai népnek egyik része kényszerítettett a hajó
 szállani és hajlandóságok és szokások ellen a tenger
 szolgálni. Ezen utolsó eszköz által, mellyhez sz-
 ellen kéntelenségbül folyamodott a fényes Porta,
 téré a hajos seregnek utólsó osztáljya is a közel
 múlt hónapnak 5-dikén szélnek ereszhette vitorlá-

Hír-adás. T. Pest Vármegye részérül kinek
 nek tudtára adatik, hogy jövő Oöttobernek 8-dik na-
 ján, Ketskeméth Várofsában lévő 10 kortsmák, a
 raz malmok, a' négy országos Váfarbul bé-jövö hal-
 vételek a' többet igérönek árendába fognak adattat
 Ha kinek tehát az efféle árendáláshoz kedve vag-
 az említett napon Ketskeméthen jelenjen-meg,
 hol Tek. Confiliarius Burian Sámuel Ur, úgy
 Királyi Commissárius fogja e dolgot kormányozni
 Költ Pesthen Aug. 3dik napján 1789.